

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

תאריך: י"ז אלול, תשע"ה 01/09/2015

סומן: כ-14-12524

לכבוד

עו"ץ אבי ליבט

המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (כלכלי-פיסקאלי)

משרד המשפטים

ח.נ שלום רב,

הנדון: הגנה על האינטרסים החיוניים של המדינה בחברות מופרטות

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר, (להלן: "התנועה") הריני לפנות אליך כדלקמן:

מכתב זה עניינו בקריאה לקבל את חוות דעתך על הצורך בקביעת צו אינטרסים, בעניינן של חברות מופרטות, אשר בהן האינטרסים החיוניים של המדינה מוגנים רק באמצעות מניית זהב. בנוסף יש צורך לערוך בדיקה יסודית לאלתר של ההפרות לכאורה שכבר בוצעו על ידי חברות אלו, שלאחריה יש להכריז על בטלותן של העסקאות והפעולות אשר בוצעו בניגוד לתנאי המנייה וללא אישור כנדרש.

החשש להפרות תנאי המנייה גובר נוכח העובדות העולות ממידע שנמסר לבקשת התנועה מרשות החברות הממשלתיות, לפיהן, בעבר הוגשו על ידי החברות עשרות בקשות לחריגה מתנאי מניית הזהב. ואולם מגמה זו הלכה והצטמצמה עד שהחל משנת 2002 לא הוגשה ולו בקשה אחת – זאת למרות שאותן עסקאות ופעולות ממשיכות להתבצע בתדירות גבוהה.

1. במקרים רבים, גם לאחר קבלת החלטת הפרטה של חברה על ידי ועדת השרים לענייני הפרטה, נותר צורך להגן על אינטרסים חיוניים של המדינה בחברה המופרטת. בין אינטרסים חיוניים אלו ניתן למנות את החשש מפירוק החברה המופרטת לאחר רכישתה; חשש מפני ניסיונות השתלטות של גורמים זרים או עוינים על חברות אשר לתחום פעילותן יש חשיבות אסטרטגית או ביטחונית; אינטרס בשמירה על ישראל כמרכז פעילותן של חברות גדולות המעסיקות עובדים רבים וצוברות ידע ייחודי רב בשל כך; ועוד.¹

¹ דפנה ברק-ארז "המשפט הציבורי של הפרטה: מודלים, נורמות ואתגרים" 461, 490 עיוני משפט (3) (2008).

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في اسرائيل

2. לאחרונה אנו עדים להתפתחויות מדאיגות בחברות מופרטות אשר בהן האינטרסים החיוניים של המדינה מוגנים באמצעות מניית מדינה מיוחדת (להלן: "מניית זהב"). כפי שיפורט להלן, ישנם חששות כבדים להפרות של תנאי מניות הזהב שנקבעו בחברות כיל וציס, אשר הינן החברות המופרטות היחידות שבהן האינטרסים החיוניים של המדינה מוגנים באמצעות מניות זהב ולא על ידי צו החברות הממשלתיות (הכרזה על אינטרסים חיוניים למדינה), (להלן: "צו אינטרסים").

חסרונות מניית הזהב לעומת צו אינטרסים חיוניים

3. כפי שיתואר להלן, השימוש באמצעי של מניית זהב לצורך הגנת האינטרסים החיוניים של המדינה בחברות מופרטות סובל ממספר פגמים מהותיים. פגמים אלו נובעים הן מהפרשות שנתן בית המשפט לכלי זה במשך הזמן, והן מעצם אפקטיביות האכיפה של כלי זה.

4. **כפיפות לדיני התאגידים** - כפי שעולה מפסק הדין בעניין ציס,² בית המשפט הכיר במניית הזהב ככלי תאגידי, הכפוף לדיני התאגידים. במצב זה, ניתן לשנות את תנאי המנייה ללא הסכמת המדינה כפי שנעשה בפסק דין זה, בין היתר על ידי שימוש בסעיף 350 לחוק החברות, התשנ"ט-1999. פרשנות זו בה נקט בית המשפט נוגדת את תכלית קביעת המניה באופן מובהק, ומאפשרת הלכה למעשה לחברות מופרטות לחמוק מקבלת האישורים הנדרשים מהמדינה לביצוע פעולות הפוגעות באינטרסים חיוניים של המדינה. אומנם הצדדים הגיעו לפשרה לפיה תבוטל הכרעת המחוזי, אולם תוכנה התקבל כפשרה אשר לה ניתן תוקף של פסק דין על ידי בית המשפט העליון.³

לאור חיסרון זה של מניית הזהב, יש לציין כי צו אינטרסים חיוניים אינו כפוף לדיני התאגידים, ואף לא ניתן להעלות על הדעת פרשנות סבירה כזו של בית המשפט. על כן הגנת האינטרסים החיוניים באמצעות צו חסינה בפני שינויים כגון אלו שבוצעו בתנאי המנייה בעניין ציס.

5. **היעדרם של מנגנוני פיקוח ובקרה** - אמצעי הפיקוח היחיד הקיים במניית זהב הינו זכות מורחבת לקבלת מידע מהחברה, כאשר מחזיק המנייה זכאי לקבל מידע ומסמכים כמו כל בעל מניות בחברה, ובנוסף מידע שדירקטור, ודירקטור חיצוני זכאים לקבל. הבעיה המרכזית במנגנון זה היא שהוא מהווה הגנה בדיעבד, ולא מלכתחילה. למדינה אין כל

² פרי"ק 42082-05-14 צים שירותי ספנות משולבים בע"מ נ' כונס נכסים רשמי מחוז חיפה והצפון ואח' (פורסם בנבו: 2.7.2014).

³ ע"א 4796/14 מדינת ישראל נ' צים שירותי ספנות משולבים בע"מ (פורסם בנבו: 14.7.2014).

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

דרך לדעת על ההפרות בעת התרחשותן, אלא רק מאוחר יותר, כאשר לעיתים אין בכך כדי לרפא את ההפרה.

לאור חיסרון זה של מניית הזהב, יש לציין כי חוק החברות הממשלתיות מסמך את

השרים לקבוע בצו אינטרסים כי ימונה משקיף מטעם המדינה בישיבות הדירקטוריון, ובועדותיו. במידה שראה המשקיף כי עומדת להתקבל החלטה בניגוד להוראות הצו, ניתן למנוע מן החברה לקבל את החלטה במשך 10 ימים.

6. **היעדר סנקציות בגין הפרה - הפרת תנאי מניית הזהב אינה מלווה בסנקציות עונשיות או בקנסות כלשהם. זאת בניגוד לעונשי מאסר של שלוש שנים וקנסות כספיים המוטלים על מי שמפר תנאי הקבוע בצו אינטרסים. היעדר סנקציות על הפרות תנאי מניית הזהב, יוצר מצב של הרתעת חסר, כך שלכל היותר במידה שהופרו התנאים, העסקה המפרה תהיה בטלה. אולם אין בכך אפקט הרתעתי משמעותי אשר ימנע את ביצוע העסקה או הפעולה המפרה מלכתחילה.**

הפרות תנאי מניית הזהב בחברת כיל

7. במהלך ההפרטה נקבעה בתקנון חברת כיל מניית זהב, על מנת להגן על האינטרסים החיוניים של המדינה. תנאי המנייה נקבעו בסעיף 8(ב) לתקנון החברה, שם מפורטים האינטרסים החיוניים של המדינה, וזכויותיה.

8. לאחרונה גיבשה כיל תכנית אסטרטגית בשם "הצעד הבא קדימה", אשר כוללת את התרחבות החברה וחשיפתה למדינות נוספות ברחבי העולם. תכנית אסטרטגית זו אומצה על ידי דירקטוריון כיל באוגוסט 2013, ומבטאת את מגמתה של כיל להעביר את מרכז הכובד של פעילותה לחו"ל, זאת לאור המגבלות השונות העומדות בפניה בישראל. תכנית זו מעלה חששות רבים בכל הנוגע להגנה על האינטרסים החיוניים של המדינה בחברת כיל ובפעילותה, כפי שנקבעו במניית המדינה כחלק מהליך ההפרטה.

9. בטרם נפרוט את הפעולות הספציפיות המהוות הפרות לכאורה של תנאי המנייה, נפנה את תשומת הלב למציאות המשתקפת ממידע ומסמכים שנמסרו לידנו על ידי רשות החברות הממשלתיות, בעקבות פנייתנו על פי חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998.

10. מהמידע האמור עולה, כי בין השנים 1995-2002 הוגשו על ידי כיל, וחברות הבת שלה, עשרות בקשות לאישור חריגות מתנאי מניית הזהב, ואישורים אלו ניתנו על ידי השרים הממונים כדן. ואולם, החל משנת 2002 לא הוגשה ולו בקשת חריגה אחת, וזאת למרות

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

שכיל וחברות הבת שלה המשיכו לבצע את אותן סוגי עסקאות ופעולות אשר בגינן התבקשו ואף ניתנו אישורים בשנים שקדמו.

11. מלבד האמור, נפרט להלן את הפעולות הספציפיות העיקריות של חברת כיל בשנים האחרונות המעידות על הפרות לכאורה של תנאי מניית הזהב.

12. הפרות התנאי בסעיף 8(ב)(1) בעניין קבלת אישור המדינה להעברת ייצור, ידע וטכנולוגיה מחוץ לחברה:

נוסח הסעיף

(1) מכירה או העברה של נכסים מהותיים של החברה או הקניית כל זכות אחרת בנכסים כאמור (להלן: "העברה"), שלא במהלך העסקים הרגיל של החברה, יהיו חסרי תוקף ללא הסכמתו של המחזיק במניית המדינה המיוחדת, אשר יהיה רשאי להתנגד להעברה של נכס מהותי כאמור רק אם היא עשויה לדעתו לפגוע באחד מן האינטרסים החיוניים של המדינה כהגדרתם להלן.

בתקנה 8(ב)(1) זו - העברה של נכסים מהותיים שלא במהלך העסקים הרגיל של החברה משמעותה - לרבות בבת אחת או בחלקים, בין בעסקה אחת ובין בסדרת עסקאות של כל אחד מאלה:

(א) העברה של מניות או ניירות ערך אחרים בחברה, לרבות ניירות ערך המוחזקים בידי החברה בתאגיד אחר, אשר כתוצאה ממנו יחזיק אחר ביותר מ 25% - מזכויות ההצבעה בחברה או בתאגיד האחר, או שכתוצאה ממנה עוברת או עשויה לעבור בעתיד השליטה בחברה או בתאגיד האחר למחזיק אחר (בפסקה זו, העברה - לרבות הקצאה של ניירות ערך).

(ב) נכסים חיוניים לקיומה ולפיתוחה או לשמירת כושר הייצור של החברה. נכסים אלו יכללו: קווי ייצור, לרבות מתקני ייצור, זכויות כרייה וחציבה, מערכי שיווק, ידע וטכנולוגיה - בין אם הם מוגנים בפטנטים ובין בזכויות קניין רוחני אחרות, ובין אם לאו.

הפרות

רח' יפו 208, ירושלים 94383 * מען למכתבים: ת.ד. 4207, ירושלים 91043 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 94383 * العنوان للرسائل: ص.ب. 4207، القدس 91043 * هاتف: 02-5000073 * فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B.4207 Jerusalem 91043 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: economic@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

א. בתשקיף שפרסמה כיל במסגרת הנפקתה בבורסת ניו-יורק בספטמבר 2014 היא סוקרת את הפרויקטים המרכזיים שהיא מבצעת בחו"ל וביניהם הפרויקט באתיופיה בשיתוף עם חברת אלאנה פוטאש. במסגרת התשקיף מצהירה כיל באופן מפורש שהיא דנתמוך ותספק לאלאנה פוטאש טכנולוגיה ומידע המבוטט על הניסיון שצברה בתחומים הרלוונטיים לפרויקט.

ב. על פי הדוחות הכספיים של כיל לשנת 2014, בכוונת החברה להשקיע 435 מיליון דולר בספרד לצורך צמיחה והתרחבות, זאת במקביל לביטול השקעות בהיקף נרחב בישראל.

ג. בשנת 2014 חתמה כיל על הסכם לשותפות אסטרטגית עם חברת Yunnan Yuntianhua הסינית. כחלק מהתכנית האסטרטגית כיל תשקיע חצי מיליארד דולר בשותפות חדשה שתוקם (jv) ותעסוק בפעילות בשוק הפוספט בסין (עמ' 32 לדוח כספי לשנת 2014).

ד. ניתן לראות מהחלטת האסיפה הכללית של מפעלי ים המלח מתאריך 18.10.1998 שעניינה היה לאשר התקשרות בהסכם למיזם משותף עם חברה סינית (מיזם אשר בסוף לא יצא לפועל), בדומה להתקשרות הנוכחית עם חברת יונאן, שהתנאי לאישור ההתקשרות הוא אישור מדינת ישראל מכוח תנאי מניית המדינה המיוחדת. במשך הזמן שחלף מאז ככל הנראה הבינה הנהלת כיל שאין צורך לקבל באמת את אישור המדינה ובהתקשרות הנוכחית עם חברת יונאן היא עשתה זאת על דעת עצמה.

ראייה מכרעת לכך נמצאת בהודעה שפרסמה כיל בתאריך 16.12.14 ובה היא מציינת, בדומה להחלטה משנת 1998, שאישור ההסכם כפוף לרשויות השונות בסין. אולם אין שמץ של זכר לדרישת אישור מדינת ישראל, אשר לה זכויות מעוגנות במניית המדינה המיוחדת.

13. הפרות התנאי בסעיף 8(ב) בעניין החלטות על שינוי או ארגון מחדש של מבנה החברה, או מיזוג (למעט מיזוגי תאגידיים שבשליטת החברה), ללא הסכמת המחזיק במניית המדינה:

נוסח הסעיף

(2) החלטות על פירוק מרצון, וכן החלטות על פשרה או הסדר לפי סעיף 350 לחוק החברות, או החלטות על שינוי או ארגון מחדש של מבנה החברה, או על מיזוג (למעט מיזוגי תאגידיים

רח' יפו 208, ירושלים 94383 * מען למכתבים: ת.ד. 4207, ירושלים 91043 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 94383 * العنوان للرسائل: ص.ب. 4207، القدس 91043 * هاتف: 02-5000073 فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B.4207 Jerusalem 91043 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: economic@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

שבשליטתה של החברה או בשליטת חברת בת, כשאין בהם כדי לפגוע בזכויותיו או בסמכויותיו של המחזיק במניית המדינה המיוחדת) - יהיו חסרי תוקף ללא הסכמת המחזיק במניית המדינה המיוחדת.

הפרות

א. כיל משנה את כל המבנה הארגוני של החברה על ידי הפיכתה ל"כיל אחת" כפי שמכנה זאת מנכ"ל החברה סטפן בורגס במכתבו לעובדים מתאריך 23.10.13. במהלך זה מפורקים כל הדירקטוריונים המגזריים ויצירת דירקטוריון חד-שכבתי. בורגס פונה במכתבו לעובדים וכותב כי "אנו סומכים על תמיכתם ויודעים כי תעשו את המיטב שביכולתכם כדי לאפשר מעבר חלק ומוצלח למבנה החדש". שינוי המבנה הארגוני בניגוד לס"ק 2 דורש את אישור המדינה כמחזיקת המנייה המיוחדת. (הדבר עולה גם מהדוחות הכספיים לשנת 2013).

ב. בתחילת חודש פברואר נחנך באמסטרדם מטה השירות והפעילות החדש של כיל, מטרתו של המטה היא להוות את מרכז הרכש העולמי של החברה. במרכז זה מועסקים 300 עובדים, זאת במקביל לתהליך פיטורים במפעל הברום בישראל במסגרת תכנית ההתייעלות.

14. הפרות התנאי בסעיף 8(ב)(8)(א) בעניין השמירה על חברת כיל וחברות הבת שלה כחברות ישראליות אשר מרכז פעילותן בישראל:

נוסח הסעיף

(א) לשמור על אופייה של החברה וחברות הבת שלה, מפעלי ים המלח בע"מ, רותם אמפרט נגב בע"מ, חברת ברום ים המלח בע"מ, תרכובות ברום בע"מ ותמי (אי.מי.י.) מכון למחקר ולפיתוח בע"מ (החברה וחברות הבת הנ"ל יכוננו להלן בתקנה 8(ב) זו: "החברות") כחברות ישראליות שמרכז עסקיהן וניהולן ייעשה בישראל.

הפרות

א. לכיל מתקני ייצור בגרמניה, הולנד, ספרד, בריטניה וארה"ב (עמ' 93 לדוח כספי 2013).

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

ב. כיל הציבה לעצמה שני יעדים אסטרטגיים מרכזיים: הראשון הוא צמצום העלויות לצורך שמירה והגברה של כושר התחרות בשווקים המרכזיים. והשני הוא שימת דגש על הרחבת הפעילות בשווקים בעלי פוטנציאל צמיחה גבוהה, בעיקר באסיה, דרום אמריקה ומזרח אירופה. (עמ' 89 לדוח הכספי 2013).

ג. בשנת 2013 51% ממחזור המכירות של כיל נבע מייצור המתבצע מחוץ לישראל. בשנת 2014 52% ממחזור המכירות של כיל נבע מייצור המתבצע מחוץ לישראל. (עמ' 90 לדוח כספי 2014).

ד. מהדוחות הכספיים של כיל לשנים 2013-2014 עולה כי בשנת 2013 כיל העסיקה 5,238 עובדים בישראל, ו-12,152 עובדים ברחבי העולם, בעוד שבשנת 2014 כיל העסיקה 4,940 עובדים בישראל, ו-12,457 עובדים בעולם. ברור איפה כי ישנה ירידה בכמות העובדים המועסקים בישראל, ובמקביל ישנה עליה בכמות העובדים המועסקים בעולם.

15. נראה אם כן כי חברת כיל נוקטת במדיניות ברורה לנחוושה להעברת ידע ונכסים אל מחוץ לישראל, כל זאת בניגוד לתנאי מניית הזהב, תוך פגיעה באינטרסים החיוניים של מדינת ישראל.

הפרות תנאי מניית הזהב בחברת צים

16. כחלק מהפרטת חברת צים נקבעו בתקנון החברה תנאי מניית המדינה המיוחדת. סעיף 7.1 לתקנון מפרט את העניינים האינטרסים המיוחדים של המדינה, ובהם בין היתר החובה על שמירת קיומה של החברה כתורה ישראלית, וכן החובה על החזקת צי אניות מינימאלי. ואולם כפי שנציג להלן, צים חרגה מהתנאים הקבועים בתקנון, וזאת לאחר שאף הצליחה להביא לשינוי חלק מתנאי המנייה בהכרעת המחוזי שנדונה לעיל.⁴

17. הפרות התנאי בסעיף 7.2.7 - על פי הדו"ח השנתי לשנת 2014 של החברה לישראל, בתאריך 31 בדצמבר 2014 כלל צי האניות של צים 15 אניות בבעלות מלאה, כאשר 8 מתוכן מיועדות לגריטה.⁵ מצב זה נוגד באופן מפורש את האמור בסעיף 7.2.7 למניית הזהב:

⁴ ראו סעיף 4 למכתב זה.

⁵ דו"ח כספי לשנת 2014, החברה לישראל, בעמ' 187.

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

7.2.7 - "צי מינימלי" – לפחות 11 (אחת עשרה) אניות כשירות לשיט, כמשמעות מונח זה בתקנות הנמלים (בטיחות השיט), התשמ"ג-1982, הנמצאות בבעלות מלאה של צים ו/או חברת/ות בת, כאשר לפחות 3 (שלוש) אניות מתוכן הן אניות רב-תכליתיות (קרי, המסוגלות לשאת גם מטען כללי) ו/או אניות מטען כללי.

למרות האמור, לא ננקטו כל פעולות אכיפה מצד המדינה המחזיקה במנייה.

18. הפרות התנאי בסעיף 7.1.1

נוסח הסעיפים הרלוונטיים

7.1.1 שמירה על קיום החברה כחברה ישראלית כמפורט להלן.

7.1.2 הבטחת האפשרות לשמור כי כושר התפעול ויכולת ההובלה של החברה בכל עת לא יקטנו מתחת לקיבולת המפורטת להלן, כדי לאפשר למדינה שימוש אפקטיבי בצי מינימאלי כהגדרתו להלן, בשעת חירום או לצורכי ביטחון כפי שייקבעו מעת לעת על-ידי הגורמים המוסמכים לכך על-פי דין.

7.1.3 מניעה מגורמים עוינים למדינת ישראל או מגורמים העלולים לפגוע בעניינים החיוניים של המדינה או בענייני חוץ או ביטחון של המדינה או בקשרי השיט של ישראל עם מדינות חוץ, מלהיות בעלי השפעה כמפורט להלן על ניהולה של החברה.

7.31 החברה תהיה בכל עת חברה המאוגדת והרשומה בישראל, אשר מטה העסקים הראשי שלה ומשרדה הרשום יהיו בישראל. החברה תהא רשאית להירשם גם כחברה זרה במדינות חוץ, ובלבד שהאמור בתקנון החברה לעניין מניית המדינה המיוחדת והזכויות הצמודות לה יתקיימו בכל עת, וכי יישום הוראות אלה בתקנון יהיה לפי הדין הישראלי.

הפרות

מיד לאחר ההסכם שהושג בבית המשפט העליון היו לחברה לישראל 32% ממניות צים. על פי ההסכם נקבע שלמדינה תינתן זכות ווטו על מכירה שמעבר ל- 35%. לאחר ההסכם החברה לישראל העבירה את חלקה לחברה זרה (Canon), כאשר מחזיקי המניות בחברה הזרה הם אותם בעלי המניות בחברה לישראל. כתוצאה מההעברה נותק הקשר בין החברה לישראל לצים. נכון לעכשיו, בעלת השליטה בחברת צים הינה חברת קנון הרשומה בסינגפור.

רח' יפו 208, ירושלים 94383 * מען למכתבים: ת.ד. 4207, ירושלים 91043 * טל: 02-5000073 * פקס: 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 94383 * العنوان للرسائل: ص.ب. 4207، القدس 91043 * هاتف: 02-5000073 * فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B.4207.Jerusalem 91043 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail economic@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

כאמור, Canon מחזיקה 32% בלבד מהמניות והמשמעות היא ש-Canon יכולה למכור את המניות בשתי פעימות (24%-ו-8%) ובכך להעביר את יתרת השליטה לחברה אחרת או לחילופין, למכור את סך אחזקותיה בחברה באישור ביהמ"ש מבלי שהמדינה תוכל לעצור את העסקה.

19. הניסיון של הנהלות החברה לישראל וצים במהלך 2014 לבטל את מניית הזהב, ניסיון שכמעט וצלח, והעובדה שצים אינה עומדת בהתחייבויותיה לצי מינימאלי של 11 אוניות ישראליות, מוכיח את חולשתה של מניית הזהב שהפכה לסחורה שמקח וממכר עם הפקידים במשרדים הממשלתיים כמעט והביא לביטולה וכן הראה כי היא חסרת שיניים לעגן את תוכנה בלא סנקציות מתאימות. לאחר שצים תימכר לידדים זרות (ולא בהכרח ידידותיות), יימכרו גם זכויות המדינה על החברה, והמשמעות לכך היא אובדן הצי הישראלי שיוביל סחורות חיוניות בשעת חירום, חיסול הספנות הישראלית ואיבוד היכולת להוביל סחורות ביטחוניות דרך הים.

ניתן להכריז על צו אינטרסים בחברה לאחר הפרטתה

20. לאחר הנפקת חברת אל על, אשר במהלכה נקבעה מניית זהב בתקנון החברה, התברר למשרד הביטחון בחודש פברואר 2004, כי יכולתה של מניית הזהב להגן על האינטרסים החיוניים של המדינה חברת אל על – מוגבלת. בעקבות זאת, פנתה רשות החברות הממשלתיות לאל על לקבלת תגובתה בהתאם לסעיף 59(ב) לחוק החברות הממשלתיות, לפני הכרזה על צו אינטרסים. חברת אל על הודיעה על התנגדותה להוצאת צו כאמור.

21. ביום 19.7.14 אישרה ועדת השרים לענייני הפרטה את צו החברות הממשלתיות (הכרזה על אינטרס חיוני למדינה באל על נתיבי אוויר לישראל בע"מ), תשס"ה-2004. צו זה הוסיף תנאים למניית הזהב שכבר נקבעה בתקנון החברה במהלך ההפרטה, כאשר עיקר התוספת הייתה בהטלת חובה על העסקת אנשי צוות אוויר ישראלים במספר שלא יפחת מהנדרש להפעלה רציפה של מטוסי צי הברזל בשעת חירום או לצורך ביטחוני.

22. יש לציין כי בסעיף 5 לצו האינטרסים שהוכרז בעניין אל על נקבע כי אין באמור בהוראות הצו כדי לגרוע מהוראות מניית הזהב שכבר נקבעה בעבר בתקנון אל על.

פעולות מיידיות שיש לנקוט

23. מהאמור לעיל, ומן החשש להפרות השונות המפורטות להלן, עולה כי ישנו צורך דחוף ומיידי לפעול להגנת האינטרסים החיוניים של המדינה בחברות המופרטות בהן האינטרסים האמורים מוגנים רק באמצעות מניית זהב.

רח' יפו 208, ירושלים 94383 * מען למכתבים: ת.ד. 4207, ירושלים 91043 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 94383 * العنوان للرسائل: ص.ب. 4207، القدس 91043 * هاتف: 02-5000073 * فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B. 4207 Jerusalem 91043 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: economic@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

24. לשיטתנו, הדרך הטובה ביותר להשלמת הגנה זו היא באמצעות הכרזה בצו כי למדינה יש אינטרסים חיוניים בחברות המופרטות (להלן: "צו אינטרסים"). הכרזה זו מתבצעת מכוח סעיף 59ח. לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975. ככל שידוע לנו חברות צים וכל הן הליחודות שבהן האינטרסים החיוניים של המדינה מוגנים באמצעות מניית זהב בלבד. כפי שהראנו לעיל, אף אין מניעה להכריז על צו אינטרסים בחברה לאחר הפרטתה.

25. צו האינטרסים שייקבע צריך להעתיק את התנאים הקבועים גם עתה במניות הזהב הקבועות בתקנוני החברות, כך שהפגיעה הקניינית בהן תהיה מזערית. אולם עם זאת, ככל שימצא לאחר בדיקה מעמיקה כי יש צורך להוסיף תנאים חדשים על מנת להבטיח את הגנת האינטרסים של המדינה, יש לעשות זאת באופן מיידי.

26. כאמור, יתרוונתנו של צו האינטרסים נותנים מענה לחסרונותיה של מניית הזהב. כך למשל חוק החברות הממשלתיות מסמך את השרים לקבוע בצו כי ימונה משקיף מטעם המדינה בישיבות הדירקטוריון, ובוועדותינו. במידה שראה המשקיף כי עומדת להתקבל החלטה בניגוד להוראות הצו, ניתן למנוע מן החברה לקבל את החלטה במשך 10 ימים. בנוסף, על מי שמפר את תנאי הצו ניתן להטיל עונשי מאסר בגובה שלוש שנים וכן קנסות כספיים כבדים. לבסוף, הצו אינו כלי תאגידי ואינו ניתן לשינוי ללא הסכמת המדינה באמצעות דיני התאגידים.

27. בנוסף, ובלי לגרוע מהצורך בקביעת צו אינטרסים, ישנו צורך דחוף לערוך בדיקה יסודית ומקיפה של חברות צים וכל, זאת לאור הפעולות שביצוע חברות אלו בשנים האחרונות, המפרות לכאורה את תנאי מניית הזהב.

לאור האמור לעיל, נבקש לקבל את חוות דעתך בעניין קביעת צו אינטרסים לגבי כל החברות המופרטות אשר בהן האינטרסים החיוניים של המדינה מוגנים באמצעות מניית זהב, וכן בעניין עריכת בדיקה דחופה של הפרות תנאי מניית הזהב שפורטו במכתב זה, שלאחריה יש להכריז על בטלותן של הפעולות המפרות את תנאי המנייה.

ב/

נילי אבן-חן, עו"ד

מנהלת מחלקת כלכלה ומחקר

בכבוד רב,

ידידיה ניסן

מחלקת כלכלה ומחקר

העתק:

מר אורי יוגב, ראש רשות החברות הממשלתיות

Date/Time: 2.Sep. 2015 10:01

File No.	Mode	Destination	Pg(s)	Result	Page Not Sent
8357	Memory TX	6467032	P. 10	OK	

Reason for error
 E. 1) Hang up or line fail
 E. 2) Busy
 E. 3) No answer
 E. 4) No facsimile connection
 E. 5) Exceeded max. E-mail size

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

المركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

תאריך: יום א' 24/09/2015
סמן: 14-12324

לכבוד

ע"ד אבי ליבט

המשטח לתמיכה המשפטית לממשלה (כלכלה-פסיקאל)

משרד המשפטים

חניסלום רב.

חנודן: תגנת על האינטרסים החיוניים של המדינה בתכרות מופרטות

בטט הנגיסת למען איכות השלטון בישראל, ע"ר, (לודן: "התנועה") היינו למרת אלוך כולקמן .

מכתב זה עניינו בקריאת לקבל את חוות דעתך על הצורך בקבלת צו אינטרסים, בעניין של תכרות מופרטות, אשר בודן האוטוריסים החיוניים של המדינה מנגנים נק באמנעות מניית וחב. בנוסף יש צורך לטוץ בדיקה יסודית לאסטרטגיה של הוחררת לכאורה שנוכר בחכט על ידי תכרות אלו, שיהלורית יש להכריז על בטלתן של חכט קאות והמשטלות אשר חודט בונויד לנגטי חמנייה וללא אישור בנודט.

החטט לתכרות הנאי חמנייה נובר נוכח העובדות השולות הנודיע שנומטר לכקסת חתועת מרשות והכריוז הפמטטיליות, לפיחן, בעבר חודטש על ידי החכרות עטרות בעשות לחריגה מתנאי מניית חותב, האלט מנתה זו חלכה חודטמנתמה עד שחחל משנת 2002 לא חנגטה נלו בקשה אמת - אמת למרות שאותן עסקאות השולות ממשיתכות לחתובצע בחודיות נבוח.

1. במקרים רבים, נט לאתר קבלת החלטת תחרות של חברת על ידי ועדת חשרים לנגיני חפריה, נותר צורך לטוץ על אינטרסים חיוניים של המדינה בחברת המופרטות. בן אינטרסים חיוניים אלו מודן לצנות את החטט מפרוק החברת והמפרטות לאתר רכישתו, חטט ממי נקיסות השוללות של גודמט ורטט או עינים על תכרות אשר לחודט מלילתון יש חשיבות אסטריטגית או ביחודנית, אויורטט בשמירת על ישראל כמרת מלילתון של חברות גדולות הפעטיקות ערבים רבים וצבוחות חטט ייעודי רב משל כן; ועד.

1. דוטט בודן-חודט יחודטת חובובויל של חחרות, מודרלים, נודמטות ואינוריס 441, 440 עניני חטטט (10/2008)
 חודט 208 יודטלים 91383 * טען לכותבים: חוד, 4287 יודטלים 1013 * טען, 588879 02-5888076
 חוד 12/2014 חודט 91383 * חודטן אל סטלי, חודט 208, חודט 91043 * חודט, 5000073 02-5888076
 208 Jaffe St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B. 4287 Jerusalem 91043 * Tel: 02-5888076 * Fax: 02-5888076
 E-mail: ecomm@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

טען: 02-6466557
 שם המקבל: חוה
 תפקיד המקבל: מנכ"ל
 משרד/רשות: המשנה ליועץ המשפטי
 שעה: 10:37
 תאריך: 2/9/15
 שם מבצע אישור: רבקה

Date/Time: 2.Sep. 2015 9:25

File No. Mode	Destination	Pg(s)	Result	Page Not Sent
8354 Memory TX	025695310	P. 10	OK	

Reason for error
 E. 1) Hang up or line fail
 E. 2) Busy
 E. 3) No answer
 E. 4) No facsimile connection
 E. 5) Exceeded max. E-mail size

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ד)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

תאריך: י"ז אלול, תשע"ה 01/09/2015
סוג: כ-14-12524

לכבוד

ע"ד אבי ליכט

המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (כלכלה-מיסוקאום)

משרד המשפטים

חג שלום רב,

חנדון: חגת על האינטרסים החנוניים של חמו"נות בחברות מופרטות

מס התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ד, (להלן: "התנועה") הודיע למנות אלק כרלקמן:

מטרה זה ענינו בקריאה לקבל את חוות דעתך על חנדון בקשות צ אינטרסים, בענין של חברות מופרטות, אשר בהן האינטרסים החנוניים של חמו"נות שונים רק באמצעות מניית זהב. בעיקר יש צורך לצורך בדיקה יסודית לפשר של חמרות לכאורה שברר בוצע על ידי חברות אלו, שלאחריו יש להכריז על בטחון של חשקאות והמשלוח אשר בוצע בניגוד לחוגי חנוניות וללא אישור כנדרש.

חשש לחמרות חוגי חנוניות נוצר נוכח חמרות העולות ממודיע שמוסר לבקשת התנועה מפרשות החברות המופרטות, למיין, במס' חוגשו על ידי החברות עשורת בקשות לחיגה שמונח מניית החוגי חמרות מנגה זו הלכה והצטמצמה עד שהחל משנת 2002 לא הוגשה ולא בקשה אחת – זאת למרות שאותן עסקאות השלוח ממשיכות להתבצע בנידירות גבוהה.

1. במקרים רבים, גם לאחר קבלת החלטת הפרשה של החברות על ידי חמרת השרים לענין הפרשות, חוג צורך לחונ על אינטרסים חנוניים של חמו"נות בחברות המופרטות. בין אינטרסים חנוניים אלו ניתן למנות את חשש פירוק החברה המופרטת לאחר רכישתה, חשש מפני נסיגות השתלמות של גורמים זרים או ענינם על חברות אשר לחונם מכלולתן יש חשיבות אסטרטגית או ביטחונית, אינטרס במיחוד על ישראל כמרכז מכלולתן של חברות גדולות המעסיקות עובדים רבים וחברות יודע יחודי רב בשל כך; ועוד.¹

¹ דפח ברק-אור "המשפט החנוני של החברות המופרטות" (נדפחה בספר "החוקים הכלכליים 440, 441, 442 ענין משפט 2000), ורד ים חוג, רישולת 4183 * פון לחמרות, ח.ו. 4207, דירשולת 91043 * פיל, 02-500073-02-500074-02-500074-02-500074 * פון לחמרות, ח.ו. 4207, פיל 91043 * פיל, 02-500073-02-500074-02-500074 * פיל 201 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B. 4207 Jerusalem 91043 * Tel: 02-500073 * Fax: 02-500076 H-mail: economic@mpg.org.il * Web Site: www.mpg.org.il

טל: 02-5421500
 שם המקביל: צ'יפה
 תפקיד המקביל: מנכ"ח
 משרד/רשות: ראש משרד החקירות
 שעה: 9:41
 תאריך: 2/9/15
 שם מבצע אישור: רבקה